

УДК 341.1:[338.23:36:061.1ЄС]:376-055.1-053.73(477)(045)

**НОРМАТИВНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ЩОДО
ІНКЛЮЗІЇ ЗОВНІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ З УКРАЇНИ ШКОЛЯРІВ**

Панченко Роман, аспірант, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини.

ORCID: 0009-0007-4023-6332

E-mail: roman.panchenko@udpu.edu.ua

У статті розглянуто важливість інклюзії та соціального захисту дітей, які втекли з України до ЄС через повномасштабне вторгнення росії в Україну. У статті висвітлено нормативне регулювання та ініціативи ЄС з метою забезпечити цій групі дітей доступ до освіти та психосоціальної підтримки. Дослідженням наголошено на важливості включення цих дітей у нове соціокультурне середовище та підтримку їхнього зв'язку з українською культурою та мовою. Автором проаналізовано міжнародні стандарти, спрямовані на забезпечення якісної освіти для переміщених дітей з України.

Ключові слова: нормативне забезпечення, соціальна політика, зовнішньо переміщені особи з України, школярі, ЄС, міжнародні стандарти, інклюзія.

**REGULATORY SUPPORT
OF THE EUROPEAN UNION SOCIAL POLICY REGARDING THE INCLUSION
OF EXTERNALLY DISPLACED SCHOOL STUDENTS FROM UKRAINE**

Panchenko Roman, PhD student, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University.

ORCID: 0009-0007-4023-6332

E-mail: roman.panchenko@udpu.edu.ua

This article examines the European Union's (EU) social policy framework regarding the inclusion of school-age individuals displaced from Ukraine due to the ongoing conflict. The displacement of millions of children and youth from Ukraine into EU countries presents significant challenges that require a comprehensive approach.

The scale and urgency of this displacement crisis, particularly concerning school-age children, are unprecedented. These displaced individuals carry with them the individual and collective traumas of war, violence, and separation. They require shelter, protection, and recovery support following their traumatic experiences before, during, and after their escape from Ukraine. Notably, children who have been affected by the conflict and displacement require specific support, including rapid access to education and vocational training to enable them to continue their education and transition to a semblance of normalcy.

The EU's social policy, as outlined in various documents by the European Commission, plays a pivotal role in addressing this crisis. To address these challenges, member states have implemented special measures, such as creating emergency programs and providing guidance to educational institutions on receiving displaced children and teenagers. This collective effort builds upon international commitments and standards, including those of the INEE Minimum Standards and the UNHCR Global Framework for Refugee Education, to ensure the quality of education for this vulnerable population.

In conclusion, this article highlights the critical importance of the EU's social policy in addressing the inclusion of externally displaced school-age individuals from Ukraine. It underscores the urgency of rapid integration and the need for psychosocial support, language acquisition, and orientation in the new environment. The study also emphasizes the preservation of ties to Ukrainian culture and

language. While progress has been made, there remains a need for further research and policy refinement to facilitate the successful inclusion of this vulnerable group.

Keywords: *regulatory support, social policy, internally displaced persons from Ukraine, school students, EU, international standards, inclusion.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Мільйони дітей та молоді втекли від російського вторгнення в Україну та прибули до країн Європейського Союзу. Хоча ці переміщення є нестабільними, і деякі особи повертаються в Україну, очевидно, що кількість прибулих є надзвичайно високою. На 27 липня 2022 року було зареєстровано понад 7 мільйонів в'їздів з України до ЄС з моменту вторгнення Росії; з них близько 6 мільйонів в'їздів було здійснено громадянами України [5, с. 1], понад 3,6 мільйона осіб зареєструвалися для отримання тимчасового захисту [5, с. 1]. Кількість дітей та підлітків, які прибули з України в країни ЄС, є безпрецедентною за своїми масштабами за такий короткий проміжок часу.

Ці люди несуть із собою індивідуальне та колективне горе війни, руйнувань, насильства та розлуки. Вони потребують притулку, захисту та відновлення після травматичного досвіду, якого вони зазнали до, під час і після втечі зі своєї країни. Діти, які постраждали від війни та переміщення, потребують підтримки, зокрема швидкого доступу до освіти та професійної підготовки, щоб вони могли продовжити своє навчання та повернутись до нормального життя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремі аспекти соціальної політики розкриті у нормативних документах Європейської Комісії, з якими можна ознайомитися на сайті Європейської Комісії у рубриці «Солідарність ЄС з Україною» (EU Solidarity with Ukraine) [6]. Підбірка матеріалів щодо підтримки українських учнів знаходимо на європейській онлайн-платформі шкільної освіти «School Education Gateway» у рубриці «освіта і підтримка українських біженців» (Education and support for Ukrainian refugees).

Маємо зазначити, що існує лише незначна кількість публікацій українських дослідників щодо окремих аспектів означеної проблеми. Серед них цінними для нашого дослідження є праця В. Синякової «Дослідження особливостей життєдіяльності українських прийомних сімей переміщених на територію Швейцарської Конфедерації під час війни в Україні» [10] і О. Креденцер «Емпіричне дослідження психологічних проблем українців, що перебувають в Німеччині у зв'язку з війною» [9]. Проте ще зарано говорити про наявність значної кількості досліджень на рівні країн Європейського Союзу.

Мета статті – висвітлити нормативне регулювання та ініціативи ЄС з метою забезпечити цій групі дітей доступ до освіти та психосоціальної підтримки.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Наслідки війни в Україні додають до того сильного тиску, який і без того відчувають школи та установи, що надають їм підтримку, оскільки на їхнє функціонування вплинули перерви у навчанні, спричинені пандемією COVID-19. Зіткнувшись з цим викликом, ЄС та його держави-члени зробили кроки, щоб прийняти переселенців з України та виявити солідарність. 4 березня 2022 року Рада прийняла Імплементативне рішення [5] про активацію Директиви про тимчасовий захист [4] яке, крім іншого, надає доступ до систем освіти особам з України віком до 18 років на тих же умовах, що й громадянам ЄС.

23 березня 2022 року Комісія представила Повідомлення під назвою «Зустрічаючи тих, хто тікає від війни в Україні: Готуємо Європу до задоволення потреб» (Welcoming those fleeing war in Ukraine: Readyng Europe to meet the needs) [3], в якому викладено конкретні заходи для підтримки держав-членів Європейського Союзу. У Повідомленні міститься розділ, присвячений доступу до освіти. Багато названих заходів ґрунтуються на

Плані дій з інтеграції та інклюзії на 2021–27 (Action plan on Integration and Inclusion 2021–2027) [2], в якому особлива увага приділяється освіті. Перед державами-членами ЄС постало завдання якнайшвидше включити дітей з України до своїх систем освіти, задовольнивши їхні специфічні потреби після переміщення та травматичних подій, а також надати їм цільову підтримку. Це може означати підтримку у вивченні нової мови, підтримці рівня володіння рідною мовою та ознайомленні з новим середовищем.

Хоча пріоритетом є швидке і безперешкодне включення дітей до шкіл приймаючої країни, необхідно також проводити заходи, які дозволять дітям підтримувати зв'язок зі своєю домівкою, українською культурою та мовою.

Для врегулювання ситуації держави-члени вжили спеціальних заходів, таких як створення негайних програм і надання рекомендацій навчальним закладам щодо того, як приймати переміщених дітей і підлітків, які прибувають з України. Отже, державам-членам не потрібно було починати з нуля. Спираючись на міжнародні зобов'язання і стандарти [7; 8], дослідження і значний досвід, накопичений за період 2015–2022, держави-члени все частіше формулюють стратегії, спрямовані на ефективне залучення переміщених дітей та підлітків до ефективного залучення до освіти.

Розглянемо і проаналізуємо ці стандарти детальніше. Міжвідомча мережа з питань освіти в надзвичайних ситуаціях [7] – це відкрита, глобальна мережа, члени якої працюють разом у рамках гуманітарної діяльності та розвитку, щоб забезпечити всім людям право на якісну, безпечну, актуальну та справедливую освіту. Саме цією мережею й було розроблено Мінімальні стандарти освіти в умовах надзвичайних ситуацій [7], які є універсальною основою для забезпечення права на освіту для людей, які постраждали від кризи. Ці стандарти є інструментом для підвищення якості освіти в надзвичайних ситуаціях та важелем для покращення підзвітності гуманітарних суб'єктів, які її надають. Використання стандартів, індикаторів і методичних рекомендацій країнами ЄС полегшує координацію між партнерами, включаючи органи управління освітою, а також надає урядовцям і гуманітарним працівникам засоби, необхідні для досягнення цілей «Освіта для всіх» і Цілей розвитку тисячоліття, проголошених ООН. Мінімальні стандарти охоплюють такі п'ять категорій:

- Мінімальні стандарти, спільні для всіх категорій (участь громади та оцінка, реагування, моніторинг та оцінка);
- Доступ та навчальне середовище;
- Викладання та навчання;
- Вчителі та інші працівники освіти;
- Освітня політика та координація (див. Табл. 1).

Таблиця 1

Мінімальні стандарти освіти в умовах надзвичайних ситуацій, спільні для всіх категорій (участь громади та оцінка, реагування, моніторинг та оцінка) [7, с. 2].

Стандарти	Індикатори
Стандарт 1: Участь Члени громади, які постраждали від надзвичайної ситуації, беруть активну участь в оцінюванні, плануванні, впровадженні, моніторингу та оцінюванні освітньої програми.	Громада визначає пріоритети та планує освітні заходи. Діти та молодь залучені до освітніх програм. Освітній комітет громади оцінює освітні програми. Члени громади отримують користь від навчання та розбудови потенціалу.
Стандарт 2: Ресурси	Члени громади визначають освітні ресурси.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Ресурси місцевої громади визначаються, мобілізуються та використовуються для реалізації освітніх програм та інших навчальних заходів.	Ресурси громади використовуються для покращення освіти. Зацікавлені сторони підтримують і розвивають потенціал громад.
Стандарт 3: Стратегія реагування Розроблено основу для освітніх заходів реагування, що включає чіткий опис проблеми та задокументовану стратегію дій.	Базові дані збираються систематично. Освітні стратегії базуються на даних. Визначено достовірні орієнтири та індикатори. Оновлюється інформація, отримана під час первинної оцінки. Безпека та благополуччя дітей є пріоритетом. Заходи у сфері освіти відповідають освітнім потребам постраждалого населення.
Стандарт 4: Моніторинг Усі відповідні зацікавлені сторони регулярно здійснюють моніторинг заходів освітнього реагування та освітні потреби постраждалого населення, що змінюються.	Створено системи моніторингу. Громади залучені до моніторингу. Систематично та регулярно збираються дані про освіту. Персонал навчений методології збору даних. Дані про освіту аналізуються та поширюються. Системи моніторингу та бази даних оновлюються. Результати збору даних надаються керівникам освітніх програм. За необхідності вносяться корективи до програми.
Стандарт 5: Оцінювання Проводиться систематичне та неупереджене оцінювання освітніх заходів з метою покращення практики та посилення підзвітності.	Проводяться регулярні оцінки політики, програм та результатів. Здійснюється пошук інформації про непередбачувані наслідки. Інформація збирається прозоро та неупереджено. Всі зацікавлені сторони залучені до оціночної діяльності. Обмін досвідом та передовою практикою.

Як видно з таблиці (див. табл. 1), стандарти визначено на різних рівнях, що враховують необхідність залучення місцевої громади та її ресурсів, потребу визначення відповідної комплексної стратегії реагування, а також моніторингу та оцінювання дій. Цей цикл не є замкнутим, швидше за все, він може бути представлений у вигляді спіралі, адже на основі отриманих даних моніторингу й оцінювання модифікується стратегія і вносяться корективи. Важливим моментом є ключові індикатори, які співвідносяться з кожним стандартом і є чіткими й вимірюваними. Такою ж є структура представлення інших категорій стандартів, серед яких важливу роль відіграє «Доступ та навчальне середовище» (див. Табл. 2)

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

Таблиця 2

Мінімальні стандарти освіти щодо доступу та навчального середовища в умовах надзвичайних ситуацій [7, с. 3].

Стандарти	Індикатори
Стандарт 1: Рівний доступ Усі люди мають доступ до якісної та актуальної освіти.	Відсутність відмови у доступі через дискримінацію. Відсутність документів не є перешкодою для вступу. Поступово надаються можливості формальної та неформальної освіти. Громада залучена до забезпечення прав усіх на освіту. Наявні ресурси для забезпечення безперервності та якості освіти. Учні можуть (повторно) вступити до системи формальної освіти. Освітня програма визнається приймаючою країною та країною походження.
Стандарт 2: Захист і благополуччя Навчальне середовище є безпечним і сприяє захисту, психічному та емоційному благополуччю учнів та емоційному благополуччю учнів.	Школи розташовані близько до бенефіціарів. Під'їзні шляхи безпечні. Навчальне середовище є безпечним. Проводяться тренінги з безпеки та захисту. Вчителі та освітній персонал мають навички психосоціальної підтримки. Громада бере участь у прийнятті рішень щодо безпечного навчального середовища. Задовольняються потреби учнів у харчуванні.
Стандарт 3: Приміщення Навчальні заклади сприяють фізичному благополуччю учнів.	Навчальна структура та сайт доступні для всіх. Навчальне середовище чітко позначене. Фізична структура навчання є відповідною. Простір класу та розташування місць для сидіння відповідають рекомендаціям. Громади беруть участь у будівництві та обслуговуванні. Пропагуються базові навички здоров'я та гігієни. Забезпечено належні санітарні умови. Доступна достатня кількість безпечної питної води.

Як демонструє таблиця 2, а категорії «доступ» враховані можливості доступу до освіти навіть за відсутності документів про освіту, що спіткало більшість українських зовнішньо переселених осіб, поступовість входження у формальну і неформальну освіти, а також визнання освітніх програм приймаючою країною та країною походження. Категорія «навчальне середовище» за стандартом враховує вимоги до благополуччя учасників освітнього процесу, санітарно-гігієнічні вимоги до закладів освіти і навіть їхнє розташування відносно близько до здобувачів освіти.

Таблиця 3

Мінімальні стандарти освіти щодо викладання та навчання в умовах надзвичайних ситуацій [7, с. 4].

Стандарти	Індикатори
Стандарт 1: Навчальні програми Для забезпечення формальної та	Існуючі навчальні програми переглядаються на предмет відповідності та за потреби адаптуються.

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

<p>неформальної освіти використовуються культурно, соціально та лінгвістично релевантні навчальні програми, що відповідають конкретній надзвичайній ситуації.</p>	<p>Розробка/адаптація навчальних програм за участі учнів враховує потреби учнів. Навчальні програми охоплюють широкий спектр формальних і неформальних можливостей: життєві навички, грамотність та рахунок. Навчальні програми враховують психосоціальні потреби вчителів та учнів. Навчальні матеріали та викладання проводяться мовою (мовами) учнів та вчителів. Навчальні програми та методи навчання відповідають потребам учнів. Навчальні програми та навчальні матеріали враховують гендерні аспекти та різноманітність. Забезпечено достатню кількість навчально-методичних матеріалів.</p>
<p>Стандарт 2: Навчання Вчителі та інші працівники освіти отримують періодичну, актуальну та структуровану підготовку відповідно до потреб та обставин.</p>	<p>Навчання відповідає пріоритетним потребам. Навчання визнається та затверджується відповідними органами освіти. Навчання проводять кваліфіковані викладачі. Навчання та подальші заходи заохочують партисипативні методи викладання. Зміст навчання регулярно оцінюється. Навчання дає можливість викладачам брати на себе лідерські ролі.</p>
<p>Стандарт 3: Навчання Навчання є орієнтованим на учнів, партисипативним та інклюзивним</p>	<p>Учні активно залучені до власного навчання. Використовуються партисипативні методи Вчителі демонструють розуміння змісту уроку та навичок, набутих під час навчання. Навчання відповідає потребам усіх учнів. Батьки та лідери громади схвалюють зміст навчання та методи викладання.</p>
<p>Стандарт 4: Оцінювання Для оцінювання та перевірки навчальних досягнень використовуються відповідні методи.</p>	<p>Доступні методи оцінювання. Досягнення учнів визнаються, а документи про завершення навчання надаються. Методи оцінювання вважаються справедливими та надійними</p>

Стандарти й індикатори їхнього дотримання, зібрані в таблиці (див. табл. 3), демонструють, що у фокусі уваги у складних ситуаціях перебувають різні аспекти як формальної, так і неформальної освіти, починаючи від змісту і форм навчання й оцінювання, регламентуючи необхідність активного (партисипативного) навчання, закінчуючи вимогами до вчителів та їхнього професійного розвитку й адаптації до роботи з категоріями учнів, які зазнали травми, спричиненої складними життєвими обставинами.

Таблиця 4

Мінімальні стандарти освіти щодо вчителів та інших працівників освіти в умовах надзвичайних ситуацій [7, с. 5].

Стандарти	Індикатори
Стандарт 1: Найм та відбір персоналу Достатня кількість належним чином кваліфікованих вчителів та іншого педагогічного персоналу набирається за допомогою прозорого процесу, що передбачає широку участь і ґрунтується на критеріях відбору які відображають різноманітність та справедливість.	Розроблено чіткі та відповідні посадові інструкції. Існують чіткі інструкції щодо процесу найму на роботу. Відбірковий комітет відбирає викладачів. Прийнято на роботу достатню кількість вчителів.
Стандарт 2: Умови праці Вчителі та інші працівники освіти мають чітко визначені умови праці, дотримуються кодексу поведінки та отримують належну винагороду.	У трудових договорах визначено компенсацію та умови праці. Скоординовані зусилля для розробки та використання справедливої та стабільної шкали оплати праці. Кодекс поведінки та визначені умови праці розроблені у садибі за участю всіх зацікавлених сторін. Кодекс поведінки підписаний і дотримується.
Стандарт 3: Підтримка та нагляд Для вчителів та інших працівників освіти створено механізми нагляду та підтримки, які використовуються на регулярній основі. Для вчителів та інших працівників освіти та використовуються на регулярній основі.	Запроваджено регулярні механізми нагляду. Проводиться оцінювання роботи персоналу. Надається психосоціальна підтримка та консультування вчителів.

Отже, ключовими моментами у вимогах до вчителів є чіткі інструкції, кодекс поведінки і механізми моніторингу. Проте, маємо підкреслити, що паралельно з навантаженням, яке можуть зазнавати педагоги, які працюють в умовах надзвичайних ситуацій або працюють з учнями, які постраждали від надзвичайних ситуацій, стандартами враховано необхідність надання вчителям підтримки.

Таблиця 5

Мінімальні стандарти освіти щодо освітньої політики та координації в умовах надзвичайних ситуацій [7, с. 6].

Стандарти	Індикатори
Стандарт 1: Розробка та впровадження політики Органи управління освітою надають пріоритет вільному доступу до шкільної освіти для всіх і впроваджують гнучку політику, спрямовану на сприяння інклюзії та якості освіти, враховуючи надзвичайний контекст.	Закони, підзаконні акти та політика у сфері освіти захищають право на освіту. Закони, нормативні акти та політика в галузі освіти захищають від дискримінації в освіті. В освіті не відмовляють через обмежені ресурси учнів. Школи для біженців не позбавлені можливості використовувати навчальні

СОЦІАЛЬНА РОБОТА ТА СОЦІАЛЬНА ОСВІТА

	<p>програми країни/регіону походження. Дозволено створення недержавними суб'єктами закладів освіти у надзвичайних ситуаціях. Поширюються закони, правила та політика у сфері освіти. Політика сприяє розвитку та використанню інформаційної системи управління освітою. Національна освітня політика підтримується законними бюджетними рамками.</p>
<p>Стандарт 2: Планування та реалізація Освітні заходи в умовах надзвичайних ситуацій враховують національні та міжнародні освітні політики і стандарти, а також освітні потреби постраждалого населення.</p>	<p>Освітні програми відображають міжнародні та національні правові рамки та політику. Освітні програми плануються та впроваджуються з урахуванням довгострокової перспективи. Органи управління освітою розробляють національні та місцеві освітні плани на випадок надзвичайних ситуацій. Зацікавлені сторони впроваджують план освітнього реагування, який відповідає оцінці потреб та ґрунтується на попередніх стратегіях. Фінансові, технічні та людські ресурси визначені та доступні Планування та реалізація освітніх заходів інтегровані з іншими секторами реагування на надзвичайні ситуації.</p>
<p>Стандарт 3: Координація Існує прозорий механізм координації освітніх заходів у надзвичайних ситуаціях, включаючи ефективний обмін інформацією між зацікавленими сторонами.</p>	<p>Органи управління освітою створюють міжвідомчий координаційний комітет. Міжвідомчий координаційний комітет координує освітню діяльність, коли це доречно. Органи влади, донори та інші установи створюють скоординовані структури фінансування. Суб'єкти освітньої діяльності беруть на себе зобов'язання дотримуватися встановлених координаційних рамок. Зачеплені громади беруть участь у прийнятті рішень. Існує прозорий та активний механізм обміну інформацією.</p>

Стандарти, подані в таблиці (див. табл. 5) наголошують на об'єктивній необхідності координування зусиль усіх суб'єктів освітньої діяльності на різних рівнях. Кожен індикатор вказує на ключові аспекти, які допомагають визначити відповідність до визначених стандартів у сфері управління освітою в надзвичайних умовах.

Перед усіма державами-членами ЄС стоїть завдання адаптувати свої освітні системи, щоб дати можливість усім переміщеним дітям та підліткам з України навчатися

в школах приймаючих країн, водночас даючи їм змогу підтримувати зв'язок з Україною. Оскільки ситуація в державах-членах ЄС відрізняється з точки зору готовності та існуючих обмежень потенціалу, не існує універсального рішення. Оскільки ситуація залишається мінливою і складною, важливо планувати різні сценарії розвитку подій.

Мета Європейського Союзу полягає в тому, щоб підтримати держави-члени в процесі формування їхньої політики шляхом надання інформації, яку держави-члени можуть використовувати та адаптувати до своєї конкретної ситуації. Важливо, що акцент робиться на наданні всебічного огляду корисних підходів і дій, щоб дати державам-членам якомога повнішу загальну картину. Він доповнює існуючі керівництва, розроблені національними органами влади та міжнародними організаціями, які допомагають сприяти ефективним діям і найкращому використанню наявних людських, матеріальних і фінансових ресурсів.

Успішне та змістовне залучення учнів-переселенців до якісних освітніх програм – це не лише надання їм можливості навчатися. Це також вимагає дій, спрямованих на задоволення їхніх соціальних та емоційних потреб, а також потреб в академічній підтримці [1].

Висновки дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. Отже, унаслідок аналізу нормативного забезпечення соціальної політики країн ЄС щодо зовнішньо переміщених з України осіб можемо дійти висновку, що можуть існувати розбіжності між теорією і практикою, коли, з одного боку, існують належним чином виписані стратегії, концепції і стандарти, а, з іншого боку, безпрецедентність ситуації ставить під сумнів спроможність країн-приймачів забезпечити адекватний захист та підтримку для цих дітей і молоді. Діти і підлітки, які потрапили в цю ситуацію, потребують не лише основної освіти, але й психосоціальної підтримки, щоб вони могли подолати травматичний досвід війни і переселення та повернутися до нормального життя. Європейський Союз та його держави-члени намагаються забезпечити швидке та ефективне включення цих дітей до своїх освітніх систем та забезпечити їм підтримку на всіх рівнях, включаючи вивчення нової мови та підтримку рідної культури та мови. Спільні стандарти та методичні рекомендації є важливим інструментом для забезпечення координації та виконання завдань щодо освіти та підтримки дітей-переселенців. Забезпечення доступу до освіти та врахування соціальних та емоційних потреб дітей-переселенців є ключовими аспектами успішної інтеграції цих дітей в нове суспільство та освітню систему.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cerna L. Refugee education Integration models and practices in OECD countries. OECD Education Working Papers. 2019. No. 203. URL: <https://dx.doi.org/10.1787/a3251a00-en>.
2. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Action plan on Integration and Inclusion 2021–2027. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM:2020:758:FIN>.
3. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Welcoming those fleeing war in Ukraine: Readyng Europe to meet the needs. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022DC0131>.
4. Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32001L0055>.

5. Council Implementing Decision (EU) 2022/382 of 4 March 2022 establishing the existence of a mass influx of displaced persons from Ukraine within the meaning of Article 5 of Directive 2001/55/EC, and having the effect of introducing temporary protection. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj.
6. European Commission. INFORMATION FOR PEOPLE FLEEING RUSSIA'S INVASION OF UKRAINE. <https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu>. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/system/files/2022-05/information_for_people_fleeing_russias_invasion_of_ukraine_en.pdf.
7. Including INEE Minimum Standards for Education in Emergencies. <https://inee.org/>. URL: <https://inee.org/minimum-standards>.
8. UNHCR The UN Refugee Agency. Global Refugee Forum Pledging Guidance – Global Framework for Refugee Education. <https://www.unhcr.org/>. URL: <https://www.unhcr.org/media/global-refugee-forum-pledging-guidance-global-framework-refugee-education>.
9. Креденцер О. Емпіричне дослідження психологічних проблем українців, що перебувають в Німеччині у зв'язку з війною. *Економічна психологія*. 2023. № 1(25).
10. Синякова В. Б. Дослідження особливостей життєдіяльності українських прийомних сімей переміщених на територію Швейцарської конфедерації під час війни в Україні. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2022. № 2(51). С. 131–134.

REFERENCES

1. Cerna L. Refugee education Integration models and practices in OECD countries. OECD Education Working Papers. 2019. No. 203. URL: <https://dx.doi.org/10.1787/a3251a00-en>.
2. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Action plan on Integration and Inclusion 2021-2027. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=COM:2020:758:FIN>.
3. COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE EUROPEAN COUNCIL, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS Welcoming those fleeing war in Ukraine: Reaching Europe to meet the needs. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022DC0131>.
4. Council Directive 2001/55/EC of 20 July 2001 on minimum standards for giving temporary protection in the event of a mass influx of displaced persons and on measures promoting a balance of efforts between Member States in receiving such persons and bearing the consequences thereof. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:32001L0055>.
5. Council Implementing Decision (EU) 2022/382 of 4 March 2022 establishing the existence of a mass influx of displaced persons from Ukraine within the meaning of Article 5 of Directive 2001/55/EC, and having the effect of introducing temporary protection. <https://eur-lex.europa.eu>. URL: https://eur-lex.europa.eu/eli/dec_impl/2022/382/oj.
6. European Commission. INFORMATION FOR PEOPLE FLEEING RUSSIA'S INVASION OF UKRAINE. <https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu>. URL: https://eu-solidarity-ukraine.ec.europa.eu/system/files/2022-05/information_for_people_fleeing_russias_invasion_of_ukraine_en.pdf.
7. Including INEE Minimum Standards for Education in Emergencies. <https://inee.org/>. URL: <https://inee.org/minimum-standards>.
8. UNHCR The UN Refugee Agency. Global Refugee Forum Pledging Guidance - Global Framework for Refugee Education. <https://www.unhcr.org/>. URL: <https://www.unhcr.org/media/global-refugee-forum-pledging-guidance-global-framework-refugee-education>.
9. Kredentser O. Empiryczne doslidzhennia psykholohichnykh problem ukrainsiv, shcho перебуvaiut v Nimechchyni u zviazku z viinoiu. *Ekonomichna psykholohiya*. 2023. № 1(25).
10. Syniakova V. B. Doslidzhennia osoblyvostei zhyttiediialnosti ukrainskykh pryiomnykh simei peremishchenykh na terytoriiu Shveitsarskoi konfederatsii pid chas viiny v Ukraini. *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho universytetu*. 2022. № 2(51). С. 131–134.